

آذر میدخت (آزرمیدخت)

سی و دومین پادشاه ساسانی

تهیه و تنظیم

دکتر ه. دلپاک

سرشناسه	دلپاک، هدایت‌آله، ۱۳۲۵ -
عنوان و نام پدیدآور	آفرمیدخت (آزرمیدخت) سوسومین پادشاه ساسانی / تهیه و تنظیم * دلپاک
مشخصات نشر	تهران: پارمیس، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۱۵۲ ص؛ ۱۷×۱۱ س.م
شابک	978-600-8708-64-3
وضعیت فهرست نویسی	غیبا
موضوع	آفرمیدخت (ملکه ساسانی)، ۳۰ ق.م
موضوع	زنان -- ایران -- تاریخ -- پیش از اسلام
موضوع	Women -- Iran -- History -- To 633
موضوع	زنان ایرانی -- تاریخ
موضوع	Women, Iranian -- History
موضوع	ایران -- تاریخ -- ساسانیان، ۲۲۶-۶۵۱ ق.م
موضوع	Iran -- History -- Sassanids, 226-651
رده بندی کنگره	۱۱۳-HQ
رده بندی دیویی	۲۰۵/۴۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۶۸۲۰۱۸

miniresearch.com

آذر میله خت

تهیه و تنظیم: هد دلای

ناشر: پارمیس

توبت چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

لینوگرافی: توس

چاپ و صحافی: تاجیک

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۰۸-۶۴-۳

انکارات پارمیس

نشانی: خیابان کارگر جنوبی، پایین تر از میدان حر، کوچه ماتی، پلاک ۲۷

تلفن: ۶۶۴۹۶۹۲۵ - ۶۶۴۹۷۱۲۲ - ۶۶۴۷۵۱۲۰

مطبوعات پارمیس

جدول مندرجات

۱. پیشگفتار ۱۷
- ۱-۱: زنان خیرساز تاریخ ایران ۱۷
- ۱-۱-۱: آذر میدخت ۱۷
- ۱-۱-۲: آذر آناهید ۱۷
- ۱-۱-۳: پرین ۱۸
- ۱-۱-۴: زربانو ۱۸
- ۱-۱-۵: فرخ رو ۱۸
- ۱-۱-۶: کاساندان ۱۸
- ۱-۱-۷: گردآفرید ۱۹
- ۱-۱-۸: آریاتس ۲۰
- ۱-۱-۹: گردیه ۲۰
- ۱-۱-۱۰: آتوسا ۲۰
- ۱-۱-۱۱: یوتاب ۲۱
- ۱-۱-۱۲: آذرآناهید ۲۱
- ۱-۱-۱۳: آذر نوش ۲۱
- ۱-۱-۱۴: آرتاخست ۲۱
- ۱-۱-۱۵: آسیاسیا ۲۲
- ۱-۱-۱۶: آرتیمیز (آرتمیس) ۲۳
- ۱-۱-۱۷: آرتونیس ۲۴

- ۲۴ ..... ۱-۱-۱۸: استاتیرا
- ۲۵ ..... ۱-۱-۱۹: آمسترس
- ۲۵ ..... ۱-۱-۲۰: پرز آفرید
- ۲۵ ..... ۱-۱-۲۱: برزیندخت
- ۲۵ ..... ۱-۱-۲۲: بلقیس
- ۲۵ ..... ۱-۱-۲۳: پری ساتیس
- ۲۶ ..... ۱-۱-۲۴: پوراندهخت
- ۲۶ ..... ۱-۱-۲۵: تهمینه
- ۲۶ ..... ۱-۱-۲۶: داناک
- ۲۶ ..... ۱-۱-۲۷: دغدویه
- ۲۷ ..... ۱-۱-۲۸: رابعه بلخی
- ۲۸ ..... ۱-۱-۲۹: رودابه
- ۲۸ ..... ۱-۱-۳۰: سمیرامیس
- ۲۸ ..... ۱-۱-۳۱: سورا
- ۲۹ ..... ۱-۱-۳۲: سوسن
- ۲۹ ..... ۱-۱-۳۳: سی سی کام
- ۳۰ ..... ۱-۱-۳۴: سیندخت
- ۳۰ ..... ۱-۱-۳۵: شیرین
- ۳۱ ..... ۱-۱-۳۶: فرانک
- ۳۲ ..... ۱-۱-۳۷: کلبون
- ۳۳ ..... ۱-۱-۳۸: کردیه
- ۳۳ ..... ۱-۱-۳۹: بانو گشنسب
- ۳۴ ..... ۱-۱-۴۰: گلیویه
- ۳۴ ..... ۱-۱-۴۱: ماندانا
- ۳۵ ..... ۱-۱-۴۲: ماه آذر

- ۴۳-۱-۱: مهرمس ۳۵
- ۴۴-۱-۱: مهریار ۳۵
- ۴۵-۱-۱: میترا دخت ۳۵
- ۴۶-۱-۱: منیزه ۳۶
- ۴۷-۱-۱: ننگان ۳۶
- ۴۸-۱-۱: نوشین ۳۶
- ۴۹-۱-۱: ورزا ۳۶
- ۵۰-۱-۱: هلاله ۳۶
- ۵۱-۱-۱: هما ۳۷
- ۵۲-۱-۱: هومی یاستر ۳۷
- ۵۳-۱-۱: هومسه ۳۷
- ۲-۱: آذر میدخت (شهر کرمانشاه) ۳۷
- ۳-۱: علاقه خاص خسرو پرویز به کرمانشاهان ۳۸
- ۴-۱: آذر میدخت، دختر پرویز ۳۹
- ۵-۱: سی و دومین پادشاه ساسانی ۴۱
- ۶-۱: زنی با کیاست ۴۲
- ۷-۱: دوران فرمانروایی بسیار کوتاه مدت ۴۳
- ۸-۱: آذر میدخت از زیباترین زنان پارسی ۴۴
۲. تاریخچه زندگی آذر میدخت ۴۵
- ۱-۲: جایگاه زنان در ایران باستان ۴۶
- ۲-۲: زن در دوره هخامنشی ۴۷
- ۳-۲: پادشاهی زنان ایرانی در ایران باستان ۴۸
- ۴-۲: پدر خانواده در جامعه یونان ۴۹
- ۵-۲: زن از دیدگاه یونانیان ۵۰

- ۵۱ ..... ۲-۶: دیدگاه ایرانیان در مورد زنان
- ۵۳ ..... ۲-۷: زنان در سنگ نوشته‌های ساسانی
- ۵۳ ..... ۲-۸: ردپای زنان را در امور سیاسی ایران باستان
- ۵۴ ..... ۲-۹: دختران خسرو دوم
- ۵۵ ..... ۲-۱۰: پوران دخت
- ۵۶ ..... ۲-۱۱: سنگ نوشته‌ی شاپور یکم
- ۵۷ ..... ۲-۱۲: زنان در سنگ نوشته‌ی شاپور یکم
- ۵۷ ..... ۲-۱۲-۱: آذر آناهید، شهبانوی شهبانوان
- ۵۸ ..... ۲-۱۲-۲: خورائزیم شهبانوی کشور
- ۵۸ ..... ۲-۱۲-۳: دینگ شهبانو
- ۵۹ ..... ۲-۱۲-۴: دینگ شهبانوی میشان دستگرد شاهپور
- ۵۹ ..... ۲-۱۲-۵: شاپور دختک سکان شهبانو
- ۶۰ ..... ۲-۱۲-۶: نرسه دخت، سکان بانو
- ۶۰ ..... ۲-۱۲-۷: چشمگ بانو
- ۶۰ ..... ۲-۱۲-۸: مورود بانو، مادر شاهپور اول
- ۶۱ ..... ۲-۱۲-۹: رود دخت، دختر نوشگ
- ۶۱ ..... ۲-۱۲-۱۰: وراز دخت دختر خورائزیم
- ۶۱ ..... ۲-۱۲-۱۱: استخر باد شهبانو
- ۶۱ ..... ۲-۱۲-۱۲: شاهپور دختگ، دختر شاهپور میشان شاه
- ۶۱ ..... ۲-۱۲-۱۳: هرود دختگ، دختر سکان شاه
- ۶۲ ..... ۲-۱۲-۱۴: دینگ مادر بابک شاه
- ۶۲ ..... ۲-۱۲-۱۵: رودک مادر اردشیر شاهنشاه
- ۶۳ ..... ۲-۱۲-۱۶: دینگ بابکان شهبانوی شهبانوها
- ۶۳ ..... ۲-۱۳: زنان باستان در سایر سنگ نوشته‌ها
- ۶۶ ..... ۲-۱۴: زنان در سنگ نوشته‌های ساسانی

- ۶۷ ..... ۲-۱۵: دو سکه از آذرمدخت در پاریس
- ۶۷ ..... ۲-۱۶: گزارش‌های اسلامی در مورد آذرمدخت
- ۶۸ ..... ۲-۱۷: زنان تاریخ اسطوره‌ای ایران
- ۷۰ ..... ۲-۱۸: پوراندخت
- ۷۱ ..... ۲-۱۹: پوراندخت به عنوان دادگستر در سرچشمه‌ها
- ۷۱ ..... ۲-۲۰: پوراندخت سکه نو با نگاری نو ضرب نمود
- ۷۲ ..... ۲-۲۱: بازگرداندن چلیپای عیسی مسیح به هراکلیوس
- ۷۲ ..... ۲-۲۲: پادشاهی پوراندخت
- ۷۳ ..... ۲-۲۳: پوران خسرو همان پوراندخت
- ۷۳ ..... ۲-۲۴: حکومت خاتون بخارا
- ۷۵ ..... ۲-۲۵: جنگ بین ترکان و مسلمانان
- ۷۵ ..... ۲-۲۶: راه صلح و گفت‌وگو خاتون بخارا
- ۷۶ ..... ۲-۲۷: آذرمدخت دختر خسرو پرویز و خواهر پوراندخت
- ۷۷ ..... ۲-۲۸: هر مزد به آذرمدخت چه گفت؟

۳. اتفاقات مهم دوران آذرمدخت (آذرمدخت) سی و دومین پادشاه

- ۷۹ ..... ساسانی
- ۸۰ ..... ۳-۱: پادشاهی پوراندخت
- ۸۰ ..... ۳-۲: پوراندخت پادشاه بیرونی ساسانی
- ۸۱ ..... ۳-۳: انگیزه‌ی پادشاهی پوراندخت
- ۸۲ ..... ۳-۴: پوراندخت در ۶۲۱ میلادی
- ۸۳ ..... ۳-۵: پایان جنگ‌های بیست‌وشش ساله ایران و روم
- ۸۳ ..... ۳-۶: بنای آتشکده استینا و بناهایی در قهستان یزد
- ۸۴ ..... ۳-۷: چنددستگی میان اشراف و درباریان
- ۸۵ ..... ۳-۸: زندانی شدن خسرو در یکی از سرداب‌ها

- ۸۶ ..... ۳-۹: شیرویه نمی‌خواسته در قصری تاج‌گذاری کند
- ۸۷ ..... ۳-۱۰: شیرویه و برادرانش
- ۸۸ ..... ۳-۱۱: علل و انگیزه‌های شیرویه برای قتل برادرانش
- ۹۰ ..... ۳-۱۲: رازهای ناگشوده مرگ خسرو
- ۹۰ ..... ۳-۱۳: مرگ شهرویه
- ۹۲ ..... ۳-۱۴: ساختار دربار در زمان فروپاشی
- ۹۳ ..... ۳-۱۵: جانشینان خسرو پرویز
- ۹۴ ..... ۳-۱۶: همسران و فرزندان خسرو پرویز
- ۹۵ ..... ۳-۱۷: پوراندخت به شاهی برگزیده شد
- ۹۶ ..... ۳-۱۸: روش آذر میدخت
- ۹۶ ..... ۳-۱۹: رستم فرخزاد به جنگ با تازیان
- ۹۷ ..... ۳-۲۰: شهربراز همسر پوراندخت
- ۹۹ ..... ۳-۲۱: قرارداد صلح پوراندخت با دولت روم شرقی
- ۱۰۰ ..... ۳-۲۲: پیشینی پوراندخت
- ۱۰۰ ..... ۳-۲۳: سی و دومین پادشاه ساسانیان
- ۱۰۱ ..... ۳-۲۴: آذر میدخت همچون خواهرش
۴. روش‌کشورداری آذر میدخت (آزمیدخت) و پادشاهان ساسانی ۱۰۳
- ۱۰۳ ..... ۴-۱: ارزش زنان در طول تاریخ ایران
- ۱۰۴ ..... ۴-۲: عید زن
- ۱۰۵ ..... ۴-۳: پوراندخت و پادشاهی ایران
- ۱۰۷ ..... ۴-۴: خسرو پرویز، بر «بهرام چوبین» پیروز شد
- ۱۰۸ ..... ۴-۵: ایران و روم در ابتدای دوره سلطنت خسرو پرویز
- ۱۰۸ ..... ۴-۶: روزگار تلخ پوراندخت
- ۱۰۹ ..... ۴-۷: بخشیدن به مقتدر

- ۴-۸: جنگ نینوا..... ۱۱۰
- ۴-۹: ناکامی خسرو پرویز در ترمیم ویرانی‌ها ۱۱۰
- ۴-۱۰: قباد دوم و قتل پسرهای خسرو پرویز ۱۱۱
- ۴-۱۱: سن پادشاهی پوراندهخت ۱۱۲
- ۴-۱۲: آرام کردن اوضاع امور خارجی ۱۱۲
- ۴-۱۳: زنی که عدالت را بازگرداند ۱۱۳
- ۴-۱۴: بخشودن خراج ۱۱۴
- ۴-۱۵: کم کردن فاصله طبقاتی و تبعیض‌ها ۱۱۴
- ۴-۱۶: آرامشی که دوام نیاورد ۱۱۵
- ۴-۱۷: زنان در سنگ نوشته‌های ساسانی ۱۱۶
- ۴-۱۸: زن و مرد در کنار هم در اوستا ۱۱۷
- ۴-۱۹: خسرو پرویز ۱۱۸
- ۴-۱۹-۱: بر تخت نشستن خسرو پرویز ۱۲۰
- ۴-۱۹-۲: بهرام چوبین وارد تیسفون ۱۲۱
- ۴-۱۹-۳: جنگ‌های خسرو پرویز با روم ۱۲۲
- ۴-۱۹-۴: خسرو پرویز و فتح اسکندریه ۱۲۳
- ۴-۱۹-۵: برانداختن دودمان لخمی‌ها در حیره ۱۲۴
- ۴-۱۹-۶: دو اتحاد بزرگ جهانی در زمان خسرو پرویز ۱۲۵
- ۴-۱۹-۷: جنگ‌های درقل با ایران ۱۲۵
- ۴-۱۹-۸: خلع و قتل خسرو پرویز ۱۲۸
- ۴-۱۹-۹: ترقی موسیقی ایرانی ۱۲۹
- ۴-۱۹-۱۰: خسرو پرویز از نظر کریستسن ۱۳۰
- ۴-۱۹-۱۱: میراث ادبی خسرو پرویز ۱۳۱
- ۴-۲۰: زنان در دوران ساسانیان ۱۳۳
- ۴-۲۱: حقوق زنان به واسطه شواهد باستان‌شناختی ۱۳۴

- ۱۳۶..... ۴-۲۲: زنان در متون حقوقی دوران ساسانی
- ۱۳۷..... ۴-۲۳: طبقات دوران ساسانی
- ۱۳۸..... ۴-۲۴: دوری از همسرگزینی
- ۱۳۸..... ۴-۲۵: آموزش علم حقوق در میان زنان عصر ساسانی
- ۱۳۹..... ۴-۲۶: آموزش زن در فن خانه‌داری
- ۱۴۰..... ۴-۲۷: رسوم ازدواج در جامعه ساسانی
- ۱۴۱..... ۴-۲۸: انواع ازدواج در جامعه ساسانی
- ۱۴۲..... ۴-۲۹: ایزدبانوان در دوره ساسانی
- ۱۴۴..... ۴-۲۹-۱: نخستین تصویر آناهیتا در زمان زرتشت
- ۱۴۴..... ۴-۳۰: آذر میدخت (۶۳۱ میلادی)
- ۱۴۵..... ۴-۳۱: سخن از عدالت و برابری
- ۱۴۷..... ۴-۳۲: رشد جایگاه زن در ایران ساسانی
- ۱۴۷..... ۴-۳۳: یک استثنا در سیر نزولی وضعیت زن
- ۱۴۸..... ۴-۳۴: روند صعودی وضعیت سیاسی زن
- ۱۴۹..... ۴-۳۵: نگاه به خانواده در دوره ساسانیان
- ۱۴۷..... ۵. منابع